



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“РОЗГЛЯД СУДАМИ
АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ”

Харків
2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

Електронна копія

ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“РОЗГЛЯД СУДАМИ
АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ”

(освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”)

для студентів факультету підготовки професійних суддів
заочної форми навчання

Харків
2013

Завдання до практичних занять з навчальної дисципліни “Розгляд судами адміністративних справ” (освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”, спеціальність 8.03040101 “Правознавство”) для студентів факультету підготовки професійних суддів заочної форми навчання / уклад.: Н. Б. Писаренко, В. А. Сьоміна. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 16 с.

У к л а д а ч і: Н. Б. Писаренко,
В. А. Сьоміна

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 1 від 15.01.2013 р.)*

1. ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни “Розгляд судами адміністративних справ” є надання студентам факультету підготовки професійних суддів знань щодо порядку вирішення судами справ адміністративної юрисдикції.

Оволодіння знаннями відбувається у формі лекцій, практичних занять, індивідуальних і групових консультацій.

Під час практичних занять студенти вирішують завдання. При підготовці до них необхідно ознайомитися з нормативно-правовими актами, рекомендованою літературою, доопрацювати конспекти лекцій. Виконання завдань передбачає вивчення їх умов, надання юридичного аналізу наведеним обставинам, формулювання відповідей на всі питання та їх письмове викладення у вигляді розгорнутих й обґрунтованих рішень, які мають вміщувати посилання на певні норми права.

Завершується вивчення даної навчальної дисципліни складанням заліку.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати поняття адміністративного судочинства та його завдання; принципи адміністративного судочинства; юрисдикцію адміністративних судів; правила предметної, територіальної та інстанційної підсудності справ адміністративної юрисдикції; порядок розгляду адміністративних справ у суді першої інстанції; особливості розгляду судом окремих категорій адміністративних справ; форми перегляду рішень суду у справах адміністративної юрисдикції;

уміти правильно тлумачити та застосовувати норми права, якими визначено судовий порядок вирішення справ адміністративної юрисдикції; аргументувати власну точку зору та приймати рішення за конкретними завданнями.

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного університету
“Юридична академія України
ім. Ярослава Мудрого”
(протокол № 4 від 21.12.2012 р.)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “РОЗГЛЯД СУДАМИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ”

Адміністративне судочинство як форма відправлення правосуддя

Поняття адміністративного судочинства. Завдання адміністративного судочинства. Структура адміністративного судочинства. Система адміністративних судів. Адміністративне судочинство та інші форми судочинства.

Джерела адміністративного судочинства

Конституція України як джерело адміністративного судочинства. Кодекс адміністративного судочинства України, його структура та зміст. Міжнародні акти та їх значення для відправлення правосуддя у справах адміністративної юрисдикції. Судова практика в адміністративному судочинстві.

Принципи адміністративного судочинства

Поняття принципів адміністративного судочинства. Види принципів адміністративного судочинства. Верховенство права і законність. Рівність усіх учасників процесу перед законом і судом. Змістовне наповнення в адміністративному судочинстві принципів змагальності та диспозитивності. Принцип офіційного з’ясування всіх обставин у справі. Гласність і відкритість процесу. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду. Обов’язковість судових рішень.

Юрисдикція адміністративного суду. Підсудність адміністративних справ

Поняття юрисдикції адміністративного суду. Юрисдикція суду щодо справ позовного провадження. Юрисдикція суду щодо справ за поданнями суб'єктів владних повноважень.

Поняття підсудності адміністративних справ. Правила предметної, територіальної та інстанційної підсудності адміністративних справ. Наслідки порушення правил підсудності.

Провадження в адміністративному суді першої інстанції. Судові рішення

Порядок звернення до адміністративного суду. Позовна заява та її реквізити. Повернення позовної заяви. Підстави відмови у відкритті провадження в адміністративній справі. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Зміст та порядок проведення попереднього судового засідання. Процесуальний порядок судового розгляду адміністративної справи. Відкладення розгляду адміністративної справи та перерва в її розгляді. Підстави та правові наслідки залишення позовної заяви без розгляду. Закриття провадження в адміністративній справі: підстави та правові наслідки.

Види рішень адміністративного суду. Вимоги до судового рішення. Зміст судового рішення.

Перегляд рішень адміністративного суду

Форми перегляду рішень адміністративного суду. Процесуальний порядок розгляду адміністративної справи судом апеляційної інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції. Процесуальний порядок розгляду адміністративної справи судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції. Порядок перегляду судових рішень Верховним Судом України. Повноваження Верховного Суду України у зв'язку з переглядом рішень адміністративного суду. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими обставинами.

3. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Адміністративне судочинство як форма відправлення правосуддя

Практичне заняття

П л а н

1. Поняття адміністративного судочинства.
2. Завдання адміністративного судочинства.
3. Структура адміністративного судочинства.

Завдання

1. У травні 2010 р. К. звернулася до районного суду із позовом до обласної податкової адміністрації про визнання протиправними дій першого заступника голови податкової адміністрації й відшкодування моральної шкоди у розмірі 25 000 грн.

У судовому засіданні позивачка пояснила, що їй стало відомо про те, що перший заступник голови податкової адміністрації звертався із запитом до міської клінічної лікарні про стан її здоров'я, про що був зроблений запис в амбулаторній картці, яка була витребувана судом.

Позивачка двічі просила керівника податкової адміністрації надати їй копії запиту та відповіді лікарні, однак останній не відреагував на її звернення. У судовому засіданні К. представила копії відповідних заяв, надісланих керівникові податкової адміністрації листом із повідомленням.

Позивачка вважала, що їй завдано моральної шкоди у розмірі 25 000 грн, оскільки внаслідок незаконного збирання керівником податкової адміністрації інформації щодо неї вона дуже нервувала, вимушена була пояснювати всім своїм знайомим, у зв'язку з чим зазначений запит надіслано до лікарні.

Чи має розглядатися даний позов за правилами адміністративного судочинства? Обґрунтуйте свою позицію щодо рішення по цій справі.

2. За результатами перевірки відділенням Фонду соціального захисту інвалідів встановлено факт незабезпечення на підприємстві нормативів робочих місць для працевлаштування інвалідів.

Відділення Фонду має намір звернутися до суду із позовом про стягнення з підприємства штрафних санкцій та пені із суми недоїмки за кожний день прострочення сплати зазначених санкцій.

В якій процесуальній формі має розглядатися таке звернення відділення Фонду? Посилаючись на нормативні приписи, обґрунтуйте свою позицію.

3. У серпні 2010 р. Центр зайнятості звернувся до суду з позовом до К. про стягнення незаконно отриманої допомоги по безробіттю. Позивач стверджував, що за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття відповідачу виплачено одноразову допомогу в сумі 1663 грн вже після того, як останній був працевлаштований, отже, не мав права на її отримання.

Чи має розглядатися даний позов за правилами адміністративного судочинства? Обґрунтуйте свою позицію, посилаючись на нормативні положення.

4. Вироком Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 06.08.2010 р. начальника Державної інспекції з карантину рослин по Закарпатській області Я. визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 364 КК України, і призначено йому покарання у виді одного року шести місяців позбавлення волі з позбавленням права обіймати керівні посади на підприємствах, в установах та організаціях строком на один рік. На підставі підпункту “б” ст. 1 Закону України від 19.04.2007 р. “Про амністію” Я. звільнено від основного та додаткового покарання.

27.08.2007 р. наказом голови Державної інспекції з карантину рослин України Я. звільнено із займаної посади на підставі п. 5 ст. 30 Закону України “Про державну службу”.

Я. вирішив звернутися до суду, бо вважав наказ про

звільнення незаконним, адже відповідно до ч. 3 ст. 88 КК України він не є особою, яка має судимості.

За правилами якого процесуального акта розглядатиметься даний позов? Обґрунтуйте позицію суду щодо рішення по цій справі.

Список літератури

Пасенюк О. М. Адміністративне судочинство України : підруч. / О. М. Пасенюк, В. Б. Авер'янов, В. П. Базов та ін.; за ред. О. М. Пасенюка. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – С. 64-92.

Битяк Ю. Адміністративне судочинство як форма забезпечення верховенства права і законності / Ю. Битяк // Право України. – 2011. – № 4. – С. 4-11.

Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 245-250.

Тема 2. Юрисдикція адміністративного суду. Підсудність адміністративних справ

Практичне заняття

П л а н

1. Поняття юрисдикції адміністративного суду.
2. Поняття підсудності справ адміністративної юрисдикції.
3. Правила предметної, територіальної та інстанційної підсудності.

Завдання

1. У травні 2010 р. Т. звернулася до суду зі скаргою на дії інспектора Державної інспекції з контролю за використанням і охороною земель у зв'язку з видачею їй як директору ТОВ припису щодо приведення використання земельної ділянки у

відповідність до вимог земельного законодавства.

Рішенням місцевого загального суду від 13.06.2010 р. скаргу задоволено – визнано неправомірними дії інспектора щодо видачі директору ТОВ припису та скасовано покладений на Т. обов'язок щодо приведення використання земельної ділянки у відповідність до вимог земельного законодавства.

Ухвалою апеляційного суду 15.09.2010 р. апеляційну скаргу відповідача задоволено частково: рішення суду першої інстанції скасовано, а провадження у справі за скаргою Т. на дії інспектора закрито, оскільки зазначений спір віднесено до юрисдикції господарського суду.

Не погоджуючись з цією ухвалою, Т. подала касаційну скаргу до Вищого адміністративного суду України.

Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 26.10.2010 р. у відкритті касаційного провадження відмовлено. Касаційний суд у своєму рішенні зазначив, що даний спір виник з приводу цільового використання земельної ділянки, тобто із земельних відносин, а, отже, інспектор під час проведення перевірки та складання припису виконував свої службові обов'язки і жодних управлінських функцій не здійснював.

Дайте правову оцінку позиції суду касаційної інстанції.

2. Н. звернулася до районного суду міста із позовом до міської ради (третя особа – Головне управління земельних ресурсів міської державної адміністрації) про зобов'язання видати державний акт на право власності на земельну ділянку.

У судовому засіданні позивачка пояснила, що відповідачем та третьою особою їй безпідставно відмовлено у задоволенні заяви про надання земельної ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку. Представник міської ради інформував суд, що позивачка вперше звернулася до них із даною заявою. У своїй відповіді рада запропонувала Н. надати додаткові документи, необхідні для вирішення питання про надання ділянки. Районний суд, розглянувши справу за правилами цивільного судочинства, позов задовольнив.

Ухвалою апеляційного суду рішення суду першої інстанції скасовано, а провадження у справі закрито. Апеляційний

суд свою позицію обґрунтував тим, що даний спір належить розглядати в порядку адміністративного судочинства, оскільки він носить публічно-правовий характер.

Дайте правову оцінку позиції суду апеляційної інстанції.

3. Д. у вересні 2010 р. звернувся до суду з адміністративним позовом до головного державного виконавця державної виконавчої служби обласного управління юстиції про визнання протиправними дій при винесенні постанови про зупинення виконавчого провадження по виконанню судового рішення від 30.08.2010 р.

До позову додавалося судове рішення від 30.08.2010 р., що набуло чинності, відповідно до якого К. (відповідач по справі) зобов'язувався сплатити Д. суму, яку останній йому позичив.

Яке рішення має ухвалити суд по даній справі? Обґрунтуйте свою позицію, посилаючись на нормативні положення.

4. Комунальне підприємство звернулося до суду із позовом до Антимонопольного комітету України про визнання недійсним рішення.

Господарський суд постановою від 12.12.2010 р., залишеною без змін ухвалою апеляційного господарського суду від 21.03.2011 р., у задоволенні зазначеного позову відмовив.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 14.02.2012 р. провадження за касаційною скаргою комунального підприємства на рішення судів першої та апеляційної інстанцій закрити і направив справу на розгляд до Вищого господарського суду України, оскільки дійшов висновку, що ця справа не належить до юрисдикції адміністративного суду.

Дайте правову оцінку позиції суду касаційної інстанції.

5. Громадянин Сирії Х. прибув в Україну в особистих справах й перебував на її території на законних підставах. Двічі за один рік він був притягнутий до відповідальності за ст. 45 та 46 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Державна міграційна служба України ухвалила рішення про

примусове повернення Х. в країну походження. Х., мотивуючи тим, що за вчинені діяння він вже зазнав покарання і немає необхідності застосовувати до нього такий захід, як примусове повернення, захотів звернутися до суду із позовом про скасування рішення Державної міграційної служби України.

До якого з судів загальної юрисдикції має звернутися громадянин Сирії Х.? Обґрунтуйте позицію суду щодо рішення по цій справі.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Пасенюк О. Колізії між адміністративною та господарською юрисдикцією: шляхи їх подолання / О. Пасенюк // Вісн. Вищ. адмін. суду України. – 2011. – № 2. – С. 3-23.

Писаренко Н. Розмежування юрисдикції судів щодо вирішення справ за участю суб'єктів владних повноважень / Н. Писаренко // Право України. – 2011. – № 4. – С. 59-64.

Рябченко О. Категорія “публічно-правовий спір”: розмежування конституційної та адміністративної юрисдикцій / О. Рябченко // Вісн. Конституц. Суду України. – 2011. – № 4-5. – С. 174-178.

Смокович М. І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій : моногр. / М. І. Смокович. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 304 с.

4. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття адміністративного судочинства.
2. Завдання адміністративного судочинства.
3. Структура адміністративного судочинства.
4. Система адміністративних судів.
5. Адміністративне судочинство та інші форми судочинства.
6. Конституція України як джерело адміністративного судочинства.
7. Кодекс адміністративного судочинства України, його структура та зміст.
8. Міжнародні акти та їх значення для відправлення правосуддя в справах адміністративної юрисдикції.
9. Судова практика в адміністративному судочинстві.
10. Поняття принципів адміністративного судочинства, їх види.
11. Верховенство права і законність як принципи адміністративного судочинства.
12. Рівність усіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом.
13. Змістовне наповнення в адміністративному судочинстві принципів змагальності та диспозитивності.
14. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як принцип адміністративного судочинства.
15. Гласність і відкритість адміністративного процесу.
16. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень адміністративного суду.
17. Обов'язковість рішень адміністративного суду.
18. Поняття юрисдикції адміністративного суду.
19. Юрисдикція суду щодо справ позовного провадження.
20. Юрисдикція суду щодо справ за поданнями суб'єктів владних повноважень.
21. Поняття підсудності адміністративних справ.
22. Предметна підсудність справ, віднесених до юрисдикції адміністративного суду.

23. Територіальна підсудність адміністративних справ.
24. Інстанційна підсудність справ адміністративної юрисдикції.
25. Підсудність кількох пов'язаних між собою вимог.
26. Передача справи з одного адміністративного суду до другого.
27. Право на звернення до адміністративного суду і порядок його реалізації.
28. Позовна заява та її реквізити.
29. Виправлення недоліків позовної заяви.
30. Повернення позовної заяви.
31. Підстави відмови у відкритті провадження в адміністративній справі.
32. Правові наслідки відкриття провадження в адміністративній справі.
33. Підготовче провадження.
34. Зміст та порядок проведення попереднього судового засідання.
35. Способи та порядок забезпечення адміністративного позову.
36. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження.
37. Процесуальний порядок судового розгляду адміністративної справи.
38. Відкладення розгляду адміністративної справи та перерва в її розгляді.
39. Підстави та правові наслідки залишення позовної заяви без розгляду.
40. Закриття провадження в адміністративній справі: підстави та правові наслідки.
41. Види рішень адміністративного суду.
42. Вимоги, яким повинно відповідати судові рішення.
43. Зміст судового рішення.
44. Виправлення помилок у рішенні адміністративним судом, який його ухвалив.
45. Окрема ухвала адміністративного суду.
46. Скорочене провадження.

47. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.

48. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби.

49. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності.

50. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання.

51. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу примусового видворення іноземців та осіб без громадянства.

52. Особливості провадження у справах за зверненнями органів податкової служби й митних органів.

53. Форми перегляду рішень адміністративного суду.

54. Загальна характеристика апеляційного провадження.

55. Підготовка адміністративної справи до апеляційного розгляду.

56. Процесуальний порядок розгляду адміністративної справи судом апеляційної інстанції.

57. Повноваження суду апеляційної інстанції.

58. Підстави для скасування рішень та ухвал в адміністративному суді апеляційної інстанції.

59. Загальна характеристика касаційного провадження.

60. Підготовка справи до розгляду в адміністративному суді касаційної інстанції.

61. Процесуальний порядок розгляду адміністративної справи судом касаційної інстанції.

62. Повноваження суду касаційної інстанції.

63. Підстави для скасування рішень та ухвал в адміністративному суді касаційної інстанції.

64. Сутність та значення перегляду рішень адміністративного суду Верховним Судом України.

65. Підстави для подання заяви про перегляд судових

рішень Верховним Судом України.

66. Порядок перегляду судових рішень Верховним Судом України.

67. Повноваження Верховного Суду України у зв'язку з переглядом рішень адміністративного суду.

68. Підстави для провадження за нововиявленими обставинами.

69. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами.

70. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими обставинами.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за заг. ред. О. М. Пасенюка. – К. : Істина, 2007. – 608 с.

Пономаренко Г. О. Адміністративна юстиція в Україні : навч. посіб. / Г. О. Пономаренко, А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. – К. : Прецедент, 2009. – 198 с.

Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / за заг. ред. І. Х. Темкіжева. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 720 с.

Основи адміністративного судочинства в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. Н. В. Александрової, Р. О. Куйбіди. – К. : Конус-Ю, 2006. – 256 с.

Писаренко Н. Б. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : моногр. / Н. Б. Писаренко, В. А. Сьоміна. – 2-е вид., зі змін. та допов. – Х. : Право, 2012. – 136 с.

Перепелюк В. Г. Адміністративне судочинство: проблеми практики / В. Г. Перепелюк. – К. : Конус-Ю, 2007. – 272 с.

Навчальне видання
Електронна копія

ЗАВДАННЯ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“РОЗГЛЯД СУДАМИ
АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ”

(освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.03040101 “Правознавство”)

для студентів факультету підготовки професійних суддів
заочної форми навчання

У к л а д а ч і: ПИСАРЕНКО Надія Борисівна,
СЬОМІНА Валентина Анатоліївна

Відповідальний за випуск *Ю. П. Битяк*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

План 2013

Підп. до друку 08.02.2013. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 1,0. Облік.-вид. арк. 0,5. Вид. № 287.
Тираж 75 прим. Зам. № 4589. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.